

KONFERENCIABESZÁMOLÓK

DAMÁSDI DÉNES

Teológia az ideológiák világában: Jóváhagyás vagy kritika?

Konferenciabeszámoló

Kettőezertizennyolc április 18. és 21. között zajlott Kampenben a XI. „Comenius” – Holland és Közép-európai Teológiai Fakultások Konferenciája. Egyetemünket öt fő képviselte: Kustár Zoltán rektor, Hodossy-Takács Előd intézetvezető, Gonda László egyetemi docens, Németh Áron adjunktus és Damásdi Dénes doktorandusz. Valamint egyetemünk még egy oktatója, Kókai-Nagy Viktor is részt vett a konferencián a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karának képviseletében. A két évente megrendezendő konferencia idei témája a „Teológia az ideológiák világában: Jóváhagyás vagy kritika?” volt.

A téma aktualitása jól megmutatkozott abban, hogy milyen sok nézőpontot jelenítettek meg az előadók. A fő előadást egy Hollandiában tanító magyar professzor, Nagy Dorottya tartotta, amelyben a jelenlegi európai migrációs válság ideologizálásáról és bálványozásáról beszélt. A következő napokban hasonlóan érdekes témákról hallhattunk a bibliai teológia, missziológia, egyháztörténet, filozófia és rendszeres teológia területeiről. Az előadások sokszínűségét tovább gazdagította, hogy a Hollandiához és Magyarországhoz kapcsolódó témákon túl a dél-koreai, filippinó és orosz egyházi életbe is betekintést nyerhettünk. A 25 perces előadásokat 15 perc beszélgetés követte, amelyek helyet adtak az előadás egy-egy pontjának további kifejtésére vagy akár komoly vitára a konferencia résztvevői között. A hét programja nagyon változatos volt, többek között hivatalos látogatást tettünk a város polgármesterénél, illetve egy kirándulás keretében megismerhettük Kampen környékét. Az előadások mellett volt elegendő idő a személyes kapcsolatok építésére, beszélgetésekre.

Habár nem volt célja a konferenciának, hogy valamilyen közös álláspontra jussunk, több dolog mégis mindannyiunk számára egyértelművé vált. Először is az, hogy számos különböző ideológiai rendszer vesz minket körül, és éppen ezért a keresztyén teológia komoly feladata ezek kritikai vizsgálata. Többek szerint a legnagyobb probléma az, ha nem vesszük észre vagy nem veszünk tudomást arról, hogy mi magunk is ideológiák hatása alatt élünk. Saját kontextusunk ideológiai elemeit felismerni sokkal nehezebb feladatnak tűnik, mint a múltban vagy egy másik ember gondolkodásában vizsgálni azokat. Ez szerintem az előadások tematikájában is meglátszódtott. A tizennyolc előadás nagyjából fele – beleértve a sajátomat is – egy a múltban elhelyezkedő egyházi helyzet vagy személy ideológiákkal való kapcsolatát vizsgálta. A fennmaradó előadások nagy része filozófiai, biblia teológiai vagy

rendszeres teológiai szempontból formált véleményt az ideológiákról, vagy azok kritikájának lehetőségéről. Végül mindössze három vagy négy olyan előadás volt, amelyek azokról a kortárs kontextusokról szóltak, ahol az egyházaknak mindennapos feladata a nyilvánvaló vagy rejtett ideológiákra való válaszadás. Sajnáltam, hogy nem esett több szó az európai egyházak életét napi szinten befolyásoló ideológiákról. Idesorolhatnánk a szekularizációt, a globalizációt, a konzumerizmust és a nemzetközi médiában is egyre gyakrabban tárgyalt nacionalizmus kérdését. Természetesen a múlt példái is sokban segíthetnek, hiszen azokat megvizsgálva egyre inkább megérthetjük azt, hogy milyen mélyen átformálhatják a teológiai gondolkodást vagy bibliaértelmezést az adott kor ideológiai rendszerei. Tanulhatunk a keresztyén felekezetek korábbi hibáiból és sikereiből, és esetleg magunkévá tehetjük azt az eszköztárat, amely őket segítette saját harcaikban.

Más résztvevőkkel beszélve az is többször felmerült, hogy ennek és hasonló multidiszciplináris konferenciáknak egyik nehézsége – vagy akár buktatója – az alapvető fogalmak sokoldalú használata. Az *ideológia* fogalmát egészen máshogy közelíti meg egy filozófus, egy rendszeres teológus vagy egy egyháztörténész. Azt gondolom, hogy az előadások megbeszélését, és így az egész konferenciát gazdagította volna egy olyan külön előadás vagy esetleg kerekasztal-beszélgetés, amelynek egyedüli célja a téma felvezetése és a fogalmak valamilyen tisztázása.

Összességében egy nagyon sokoldalú, építő és bizony még vitáktól sem mentes konferencián vehettünk részt. Azt gondolom, hogy egyszerre tapasztalhattuk meg a különböző kontextusok és teológiai diszciplínák találkozásának áldásait és kihívásait. Személy szerint nekem, fiatal kutatóként a konferencia nagyon jó lehetőséget nyújtott arra, hogy az európai teológiai élet egy szeletébe betekinthessek.

A „Comenius” konferenciasorozat következő állomása 2020-ban Pápán lesz, ahol folytatódik a Holland és a közép-európai protestáns teológiák tudományos, ökumenikus párbeszéde.